

Entre la pell de brau i la de xai

La política espanyola ha de canviar de normes. La confrontació i la prepotència que gastava l'executiu de José María Aznar ha deixat pas a les bones maneres de José Luis Rodríguez Zapatero. Però en alguns aspectes, com el del reconeixement de la plurinacionalitat de l'estat, sembla que el fons, de moment, no varia gaire, encara.

La setmana passada, el Congrés de Diputats de Madrid aprovava una resolució a través de la qual s'instava el Govern espanyol a trobar, en un termini de sis mesos, una solució al conflicte dels papers de Salamanca. Després d'una negociació prou intensa, PSOE, ERC i Esquerra Verda – ICV van pactar un acord que estableix els terminis perquè l'executiu espanyol presenti la solució definitiva al conflicte. Per la seva banda, CiU s'hi va abstenir ja que considera que la resolució és massa tènue perquè el PSOE no va acceptar explícitament en el text la paraula “devolució” dels documents confiscats.

L'aprovació d'aquesta iniciativa, però, no ha fet desaparèixer els recels en la principal plataforma cívica que impulsa la devolució d'aquests documents –confiscats per les tropes franquistes i emmagatzemats a Salamanca–, la Comissió de la Dignitat. Aquest col·lectiu mostra la inquietud per la possibilitat que la sortida negociada permeti “una nova dilació temporal que no aportí res a la resolució del conflicte”. L'acord entre PSOE, ERC i Esquerra Verda no liquida el concepte d’“unitat de l'arxiu”, esgrimit pels partidaris d'evitar la devolució dels documents.

Altres sectors també són reticents a l'acord perquè la resolució acordada els dies previs al Congrés de Diputats de Madrid els crea desconfiança. Durant el cap de setmana anterior, el del 15 i 16 de maig, el primer secretari del PSC, José Montilla, ministre d'Indústria, Consum

i Turisme, va declarar que, davant les mocions que es presentaren referents a la demanda del retorn dels documents catalans requisats a Salamanca, els socialistes catalans mantindrien la disciplina de vot del PSOE a Madrid. Així mateix, també va anunciar que mantindrien aquesta disciplina de vot davant les iniciatives del Congrés que demanin el reconeixement de les seleccions esportives de Catalunya. Tenint en compte que els dos temes formen part de l'acord tripartit. El PSC va precisar que les resolucions en aquests àmbits havien d'estar concensuades prèviament per les tres formacions que integren el Govern català.

Així doncs, aquesta declaració de principis feta pel primer secretari dels socialistes catalans va encendre els llums d'alarma en les altres dues formacions del “tripartit”. ERC i ICV van demanar al PSC pactar un calendari per traslladar a Madrid els compromisos establerts en el pacte de Govern català, de manera que les tres formacions ja han acordat, per evitar nous episodis de confrontació, celebrar unes reunions regulars entre portaveus al Congrés i representants de l'executiu català.

Després de totes aquestes tensions, doncs, finalment el Congrés va aprovar la resolució consensuada entre ERC i ICV i el PSOE que feia referència als documents de Salamanca.

Aquest episodi, però, es pot agafar com un avanç del que pot esdevenir una nova manera de fer del nou executiu espanyol. A diferència de la prepotència i de les

El nou president del Govern de l'estat, José Luis Rodríguez Zapatero. El nou mandatari espanyol, a diferència del seu antecessor, José María Aznar, sembla que prefereix guanyar temps, amb les bones formes, per evitar la confrontació directa amb els seus interlocutors polítics.

actituds despòtiques del Govern de José María Aznar, l'executiu de Zapatero sembla que ha optat per un tarannà dialogant. Ara bé, cal tenir en compte també que sota el paraigua de la bona voluntat i la predisposició a la negociació, de moment sembla que l'executiu espanyol segueix una estratègia de dilació en els temes que li són més difícils d'assumir o que resulten més incòmodes. El debat sobre els papers de Salamanca podria emmarcar-se, evidentment, en aquesta estratègia. Si més no, així és com ho temen alguns dels representants de la Comissió de la Dignitat i altres entitats socials catalanes.

El Govern de Zapatero ha combinat els grans gestos inicials, com la retirada de les tropes espanyoles de l'Iraq, la paralització del Pla Hidrològic –amb el polèmic transvasament de l'Ebre– o de la reforma dels sistemes educatius, amb una actitud que, sota una aparença dialogant, podria servir per guanyar temps, refermar el seu poder polític, evitar la confrontació amb els qui avui són els seus aliats parlamen-

taris a Madrid, i, en el cas de Catalunya, evitar tensions en les relacions entre els socis de govern. Aquesta dilació afecta bàsicament l'àmbit del reconeixement de la plurinacionalitat de l'estat, un àmbit en el qual amplis sectors del PSOE són molt més pròxims al PP que no pas a alguns dels seus aliats al Congrés. Com a exemple, només cal tenir present que el PSOE no ha modificat un dels pactes articulats en la legislatura anterior, l'antiterrorista. Una reunió entre Zapatero i el líder del populars, Mariano Rajoy, ha servit per a refermar el "*Pacto por la democracia y las libertades*", el pacte antiterrorista, que va ser el que va engendrar la polèmica llei de partits i que exclou les altres formacions polítiques. Els grans pactes d'estat entre PP i PSOE es mantenen vigents.

Els equilibris dels aliats. Si és així, serà la perícia dels aliats parlamentaris del PSOE –en el cas català la d'ERC i ICV–, la que haurà de forçar el ritme i la concreció dels acords que es vagin prenent per desenvolupar el pacte de govern

a Catalunya. De tota manera, però, tenen –i en especial els republicans– la difícil tasca de pressionar el PSC per fer que el PSOE no impedeixi el desenvolupament dels acords del Govern tripartit, però amb la dificultat alhora de no posar en perill l'estabilitat del Govern català i de no aparèixer, a més, com una força dèbil que s'ha vist superada per l'hegemonia dels socialistes.

Aquest seria el context que explicaria, en part, l'acord assolit amb el PSOE a Madrid amb la iniciativa sobre els documents de Salamanca. Per aquest mateix motiu també es pot explicar que CiU, finalment, ara lliure de lligams institucionals, opti per abstenir-se de donar suport a l'acord perquè el consideren poc ambiciós.

Reconeixement internacional. Queda clar que en algunes matèries les posicions del nou executiu espanyol són molt properes a les forces que integren el Govern català, o, si més no, permeten l'acord. Però també està clar que un dels

Zapatero i Rajoy ja han refermat el pacte antiterrorista tal com era. Així doncs, els acords d'estat entre PP i PSOE es mantenen

Joan Puigcercós i Joan Herrera, portaveus d'Esquerra Republicana de Catalunya i d'Esquerra Verda - ICV-EUIA, respectivament, al Congrés de Diputats de Madrid.

temes que genera més incomoditat al PSOE és el del reconeixement internacional de Catalunya. El Govern espanyol ha anunciat la voluntat de liquidar alguns dels contenciosos pendents al Tribunal Constitucional amb les comunitats autònomes, especialment amb el Principat. Entre els punts més difícils de negociar hi ha el reconeixement de les seleccions esportives catalanes (el PP va recórrer contra la llei catalana que en regulava l'existència), o la presència d'oficines de representació exterior de la Generalitat de Catalunya. A diferència d'Aznar, i tot i que l'executiu espanyol té una posició definida, tant en un cas com en l'altre Zapatero ha evitat convertir-ho en una batalla política.

Pel que fa a les seleccions esportives, no en nega la possibilitat d'existència, però

sí que tanca en rodó la possibilitat de permetre que puguin competir oficialment a escala internacional. De la mateixa manera, quant a les oficines de representació exterior, el Govern espanyol parla de cercar "solucions imaginatives". Unes solucions, però, que podrien passar per la coordinació, com a molt, de determinades polítiques exteriors de les delegacions espanyoles amb les comunitats autònomes, tenint sempre present que les competències en matèria de representació exterior corresponen a l'administració de l'estat. En aquesta matèria, Zapatero també s'ha mostrat obert a la possibilitat que representants autonòmics participin en les delegacions espanyoles europees quan es facin reunions en què es tractin temes de competència autonòmica. Un pas que, si bé és un canvi, no comporta

per si mateix cap reconeixement de plurinacionalitat de l'estat.

El català a Europa. Un dels temes emblemàtics del reconeixement de la plurinacionalitat de l'estat és la inclusió del català en la llista de llengües oficials de la UE. De fet, un dels acords d'investidura, pactats entre el PSOE i ERC, era precisament que l'estat espanyol emprendria les mesures oportunes perquè la nova Constitució europea reconegués aquest estatus al català. Fins ara, el ministre d'Exteriors, Miguel Ángel Moratinos, no havia defensat activament aquesta opció, amb el pretext que aixecava molts recels entre alguns estats de la UE, com el francès. Per això, només es va plantejar, en gran part, la possibilitat de fer una traducció de la Constitució europea al català. El fet paradoxal és que, en cas que només s'aconseguís això, seria un pas enrere, ja que actualment els grans tractats europeus ja es tradueixen al català, cofinançats per la Comissió Europea i el Parlament de Catalunya, a través del Patronat Català Pro-Europa. Ara, en canvi, amb l'oferta de l'executiu de Zapatero, seria l'estat qui pagaria la traducció, a banda que la seva validesa jurídica no estaria assegurada. D'aquesta manera, el poc reconeixement que s'havia aconseguit amb la implicació de la Comissió Europea amb el finançament de les traduccions, ara desapareixeria.

Amb tot això, la setmana passada el portaveu d'ERC a Madrid, Joan Puigcercós, va aconseguir que Moratinos es comprometés a defensar en la cimera de ministres d'aquest dilluns, dia 24, la inclusió del català en l'article IV.10 de la Constitució europea, que regula els idiomes oficials de la Unió. L'èxit o no del reconeixement del català com a llengua oficial de la UE dependrà, bàsicament, de la intensitat amb la qual el defensi Moratinos.

I la seva actuació serà també, sens dubte, la que determinarà el veritable tarannà del nou executiu espanyol. A mitjan juny acaba el procés de redacció de la Constitució europea, una bona ocasió per veure si el nou executiu espanyol vol canviar veritablement alguna cosa de l'estat.

Enric Rimbau